

בבא בתרא יח

לישנא 1	דברי הכל	מחלוקת
שדה העשויה לבורות אינו סומך	שאינה עשויה לבורות	רבא – אינו סומך – כמו שאחד אביי – סומך – מן הסתם לא יחפור בור השני יחליט
לישנא 2	שדה שאינה עשויה לבורות סומך	רבא – כל חפירה שהוא עושה מחליש את הקרקע של השני – הנזק לקרקע שלו מיידי (באילן, הנזק בא רק לאחר זמן מצמיחת השורשים)

קושי	תירוץ
על רבא לפי לשון 1 תנן: לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חברו; טעמא דאיכא בור , הא ליכא בור סומך. קשה לרבא ללשון 1 שבכל מקרה אומר אינו סומך	הא איתמר עלה, אמר אביי ואיתימא רב יהודה: מכותל בורו שנינו
על אביי לפי לשון 2 ואיתמר עלה, אמר אביי ואיתימא רב יהודה: מכותל בורו שנינו – שתמיד אינו סומך – קשה לאביי ללשון 2 אמר בכל מקרה סומך	מתני' – שבאו לחפור בבת אחת ובמקרה זה בלבד אינו סומך – כשאביי אמר סומך זה במקרה שאין בור בכלל בצד השני
על אביי סלע הבא בידים – זה חופר בורו מכאן, וזה חופר בורו מכאן, זה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד, וזה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד! – אינו סומך	בא בידים שאני שאלה: ודקארי לה מאי קארי לה? תשובה : בא בידים איצטריכא ליה, ס"ד אמינא: כיון דבא בידים ליבעי נמי רווחא טפי, קא משמע לן.
על רבא מרחיקין את הגפת, ואת הזבל, ואת המלח, ואת הסיד, ואת הסלעים מכותלו של חברו ג' טפחים או סד בסיד; טעמא דאיכא כותל, הא ליכא כותל – סומך!	לא, כי ליכא כותל נמי לא סמך. קא משמע לן, דהני קשו לכותל
על רבא מרחיקים את הזרעים, ואת המחרישה, ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים; טעמא דאיכא כותל, הא ליכא כותל – סמך!	לא, כי ליכא כותל נמי לא סמך. קא משמע לן, דמתנותא קשה לכותל.
על רבא ואת הריחים – ג' מן השכב שהן ד' מן הרכב; טעמא דאיכא כותל, הא ליכא כותל – סמך!	לא, כי ליכא כותל נמי לא סמך. קא משמע לן, דטירייתא קשה לכותל.
על רבא ואת התנור – שלשה מן הכליא שהן ד' מן השפה; טעמא דאיכא כותל, הא ליכא כותל – סמך!	לא, כי ליכא כותל נמי לא סמך. קא משמע לן, דהבלא קשה לכותל.
על רבא לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חברו, ולא רפת בקר; טעמא דאיכא אוצר, הא ליכא אוצר – עביד!	דירה שאני. חיזוק : דיקא נמי, דתני עלה: אם היתה רפת בקר קודמת לאוצר – מותר. (מכך שאמרו את זה רק במקרה זה בלבד מוכיח)
על רבא לא יטע אדם אילן סמוך לשדה אלא אם כן הרחיק ממנו ד' אמות, ותני עלה: ד' אמות שאמרו, כדי עבודת הכרם; טעמא דמשום כדי עבודת הכרם, הא לאו משום כדי עבודת הכרם – סמך, ואף על גב דאיכא שרשין דקא מזקי!	הכא במאי עסקין – דמפסיק צונמא. חיזוק : היה גדר בינתים – זה סומך לגדר מכאן, וזה סומך לגדר מכאן. קוש' : אי הכי, אימא סיפא: היו שרשיו יוצאין בתוך של חברו – מעמיק להן שלשה טפחים כדי שלא יעכב המחרישה; ואי דמפסיק צונמא, מאי בעו התם? תירוץ : הכי קאמר: ואי לאו צונמא, והיו שרשיו יוצאין לתוך של חברו – מעמיק שלשה טפחים כדי שלא יעכב המחרישה.

על רבא	מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה ; טעמא דאיכא בור, הא ליכא בור - סמיד !	לא, כי ליכא בור נמי לא סמיד, קמ"ל, דעד כ"ה אמה אזלי שרשים ומזקי לבור. קושי : אי הכי, אימא סיפא : ואם אילן קדם - לא יקוץ ; ואי דלא סמיד, היכי משכחת לה? תירוץ : כדא"ר פפא : בלוקח, הכא נמי בלוקח.
על רבא	מרחיקין את המשרה מן הירק, ואת הכרישין מן הבצל, ואת החרדל מן הדבורים ; טעמא דאיכא ירק, הא ליכא ירק - סמיד !	לא, כי ליכא ירק נמי לא סמיד, קמ"ל, דהני קשו אהדדי. קושי : אי הכי, אימא סיפא : רבי יוסי מתיר בחרדל, מפני שיכול לומר לו : עד שאתה אומר לי הרחק חרדלך מן דבוראי, הרחק דבורך מן חרדלאי, שבאות ואוכלות לגלוגי חרדלאי ; ואי דלא סמיד, היכי משכחת לה? תירוץ : אמר רב פפא : בלוקח.

**ומרחיקין את המשרה מן הירק, ואת הכרישין מן הבצלים, ואת החרדל מן הדבורים,
ורבי יוסי מתיר בחרדל.**

2 קושיות על התירוץ של רב פפא (בלוקח) : אי בלוקח, מאי טעמא דרבנן?

ועוד, מאי טעמא דרבי יוסי? אפילו משרה וירקא נמי!

תירוץ : אמר רבינא, קא סברי רבנן : על המזיק להרחיק את עצמו.

קושי : מכלל דר' יוסי סבר : על הניזק להרחיק את עצמו, אי על הניזק, אפי' משרה וירקא נמי!

תירוץ 2 : אלא, לעולם ר' יוסי נמי על המזיק סבירא ליה, והכי קאמר להו רבי יוסי לרבנן : תינח

משרה וירקא, דהני מזקי הני והני לא מזקי הני, אלא חרדל ודבורים - תרוייהו מזקי אהדדי.

קושי : ורבנן?

תירוץ : דבורים לחרדל לא מזקי ליה, אי בבינתא - לא משכחא ליה, אי בטרפא - הדר

פארי.

עוד קושי : וסבר ר' יוסי על המזיק להרחיק את עצמו? והתנן, **רבי יוסי אומר : אף על פי שהבור**

קודמת לאילן - לא יקוץ, שזה חופר בתוך שלו, וזה נוטע בתוך שלו !

תירוץ 3 : אלא, לעולם ר' יוסי על הניזק ס"ל, ולדבריהם דרבנן קאמר להו : לדידי על הניזק

להרחיק את עצמו, ואפי' משרה וירקא לא בעי רחוקי, אלא לדידכו דאמריתו על המזיק, תינח

משרה וירקא, דהני מזקי הני והני לא מזקי הני, אלא חרדל ודבורים - תרוייהו מזקי אהדדי.

קושי : ורבנן?

תירוץ : דבורים לחרדל לא מזקי ליה, אי בבינתא - לא משכחת ליה, אי בטרפא - הדר פארי.